

یارانه میلیاردی شهرداری برای هزار نفر

شورا زیر بار می‌رود؟

روز گذشته کلیات لایحه‌ای در صحن شورای شهر تهران تصویب شد که برخی از اعضای شورای شهر در جریان بررسی، آن را رانت بزرگ شهرداری به سازندگان شمال پایتخت توصیف کردند و به اعتقاد آنها در صورت تصویب این لایحه شهرداری یارانه‌ای میلیاردی را به سازندگان شمال پایتخت می‌دهد...

صفحه ۱۰

بازتاب

قلم‌هایی برای ناکجا آباد

روزنامه شرق هفتم آبان ۱۴۰۱ در مطلبی با عنوان «اما مردم‌اند» به قلم احمد غلامی ادعاهایی علیه دولت سیزدهم مطرح کرده که پاسخ آن در ادامه می‌آید. اما پیش از آغاز باید گفت این سرمقاله فارغ از ادبیات خبری و نگارشی به رشته تحریر درآمده و سراسر آن مملو از برون‌ریزی تفکرات سیاسی نگارنده است و تقریباً تهی از هرگونه انتقاد سازنده بوده و مجالی برای اطلاع‌رسانی باقی نمی‌گذارد اما به دلیل شفاف‌سازی برای خوانندگان محترم به بخش‌هایی از آن پاسخ داده می‌شود. نویسنده «شرق» در مطلب خود گفته است: دولت‌ها آن‌قدر گرفتار مسائل خویش‌اند که حاضر نیستند مردم در حال تغییر را ببینند و حتی اگر ببینند قادر به درکشان نیستند. از این‌رو است که در مواجهه با چنین مردمی دستت به انکار آنان می‌زندی اما نمی‌توانند نسبت‌های وجودی خود را با نسبت‌های آنان مردم ترکیب کنند؛ البته این شکاف بین دولت و مردم همواره وجود داشته است. همان‌طور که خوانندگان محترم مستحضر هستند و به‌خوبی ارتباط عمیق دولت سیزدهم با مردم را حس کرده‌اند، ادعای شکاف میان مردم و دولت از اساس کذب است و حداقل در دولت آیت‌الله رئیسی، شخص رئیس‌جمهور و اعضای کابینه بیشترین ارتباط را با آحاد ملت داشته تا جایی که رهبر معظم انقلاب در دیدار با اعضای کابینه سیزدهم در تاریخ هشتم شهریور سال جاری فرمودند: «به نظر من مهم‌ترین توفیق این دولت، زنده‌کردن امید و اعتماد در مردم است، این بزرگ‌ترین توفیق شماس. مجموع عملکرد دولت –چه شخص رئیس‌جمهور محترم، چه مسئولین در بخش‌های مختلف– به مردم این احساس را داد که دولت وسط میدان است، مشغول کار است، دارد تلاش می‌کند و برای آنها خدمت می‌کند، می‌خواهد خدمت‌رسانی بکند؛ این [کار]، امید مردم را و اعتماد مردم را تا حدود زیادی احیا کرد». اما اتهام واهی دیگری که در این مکتوب به دولت سیزدهم وارد شده مسئله ندیدن تغییر در ذائقه بخشی از مردم است که در پاسخ باید گفت که بهتر بود نویسنده پیش از نگارش این مطلب با یک واکاوی ساده، ارزیابی واقعی و صحیحی از نشین صدای تمام مردم توسط پیدا می‌کرد و سپس اقدام به طرح موضوعات بی‌اساس می‌کرد. اما برای اطلاع عموم به صورت نمونه باید گفت تنها دولتی که به علاقه برخی از زنان و دختران ایران اسلامی برای حضور و تماشای مسابقات ملی و لیگ فوتبال کشورمان در ورزشگاه‌ها جامه عمل پوشانید، این دولت بود و با مهیا‌سازی بستر حضور بانوان در ورزشگاه‌ها این آرزوی دیرینه تعدادی از دختران و زنان سرزمینمان را به واقعیت تبدیل کرد. در بخش دیگری از این سرمقاله روزنامه شرق آمده است: آنان ناگزیرند دست به انکار معترضان بزنند یا به غیبت طولانی بروند و مواجهه با مردم را به دستگاه‌های دیگر بسپارند. کاری که دولت سیزدهم در حال انجام آن است غیبت در مواجهه با مردم به استثنای حضور ناهنگام سخنگوی دولت در یکی از دانشگاه‌ها، اینک دولت سیزدهم، اینکه دولت سیزدهم قادر نیست در اعتراضات کنونی نقش اساسی ایفا کند چندان دور از انتظار نیست.

در روزهای گذشته و علی‌رغم ادعای واهی نگارنده مبنی بر غیبت‌های طولانی، از ابتدای آغاز حوادث اخیر رئیس‌جمهور دو سفر خارجی به نیویورک و قزاقستان برای توسعه ارتباطات تجاری و سیاسی داشته و در روزهای گذشته نیز با سفر به استان زنجان ضمن افتتاح رسمی پنج نیروگاه برق حرارتی و تلاش برای حل مشکلات در حضور در برخی مناطق این استان با مردم دیدار و به گفت‌وگو پرداخته است. ادعای حضور سخنگوی محترم دولت تنها در یکی از دانشگاه‌های کشور نیز ساخته و پرداخته ذهن نویسنده است و با پیگیری اخبار و رجوع به واقعیات کاملاً مشخص خواهد بود که دکتر علی بهادری جهرمی با توجه به وظیفه ذاتی خود در دولت نه‌تنها به دانشگاه‌های تهران که با سفر به استان‌های قم و شیراز با دانشجویان و دانش‌آموزان به گفت‌وگو نشسته و گام بسیار مهمی در جهت جهاد تبیین مورد تأکید مقام معظم رهبری برداشته است. در بخش دیگری از سرمقاله روزنامه شرق آمده است: دولت رئیسی نه‌تنها چنین کاری نکرد بلکه فرصت را مغتنم شمرد تا مطالبات ایدئولوژیک چهارده و جروانات سیاسی را محقق سازد که از حامیان دولت بودند؛ مطالباتی همچون تفکیک جنسیتی، تقویت هرچه بیشتر گشت ارشاد، این تصمیمات در شرایطی گرفته می‌شد که تردیدی در جابوق‌فزون آن وجود نداشت. گشت ارشاد قریب به ۲۰ سال است در دولت‌های مختلف فعالیت می‌کند و هیچ عقل سلیمی این موضوع را به دولت آیت‌الله رئیسی گره نمی‌زند و دولت سیزدهم برنامه‌هایی برای تفکیک جنسیتی در هیچ‌کدام از وزارتخانه‌های کشور، سازمان‌ها و نهادها نداشته و ندارد. عموماً دولتی که قائل به حضور زنان در کنار مردان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ورزشی است چنین تصمیماتی را نخواهد گرفت. در بخش دیگری از مکتوب نگارنده آمده است: باید گفت مردم را نمی‌توان در هویت‌های کلیشه‌های همچون نژاد، قوم، زبان و فرهنگ گنجانند. مردم یکی از توان‌هایی هستند که خلق سیاست را ممکن می‌سازند، خلق همان سیاستی که از دولت روحانی برای حذف آن از جامعه تلاش شد و با روی کار آمدن دولت رئیسی باب طبع و مقبول افتاد و با عمق بیشتری ادامه پیدا کرد. محور اصلی تلاش‌های دولت سیزدهم تنها در رفع مشکلات مردم خلاصه می‌شود و با وجود ادعای صحیح نویسنده این سرمقاله بر سیاست غلط دولت آقای روحانی در این جویابه مبنایی برای پاسخ‌گویی به عملکرد دولت‌های گذشته وجود ندارد اما در مورد عملکرد دولت فعلی وجود شکاف بین ملت و دولت ناظر بر تفکرات نگارنده است و از ابتدای آغاز به کار این دولت همان‌گونه که در ابتدای جولایی نیز بدان اشاره شد، همکان و به‌ویژه رهبر معظم انقلاب بر این موضوع تأکید کرده‌اند.

چهارشنبه ۱۱ آبان ۱۴۰۱ • ۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ • ۲ نوامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۱۰ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

چرخش به «چپ» برزیل

جامعه دوقطبی، چالش بزرگ «لولا»

پیروزی لولا در انتخابات ریاست‌جمهوری برزیل، این سیاستمدار چپ‌گرا را که سال‌ها قبل به دلیل فساد از قدرت کنار رفته بود، دوباره به جایگاه اول سیاست در برزیل بازگرداند. «لونیس ایناسیو لولا داسیلوا» در دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری برزیل موفق شد با اختلاف کمتر از دو درصد آراء، ژائیر بولسونارو، رئیس‌جمهوری فعلی و رهبر راست افراطی را شکست دهد...

صفحه ۵

در «شرق» امروز می‌خوانید: جرم سرقت و دزدی در قانون مجازات اسلامی چیست؟، هوای ناسالم خودنمایی می‌کند، «فانتزی» امنیت ملی بایدن، شجاع و کنعانی به تمرینات تیم ملی برمی‌گردند

فعالان بخش کشاورزی و آب می‌گویند که مسئله آب و غذا در ایران با چالشی جدی مواجه شده است

اولتیماتوم آب

باید قادر باشیم قبل از ورشکستگی آب این مسئله را حل کنیم

۴

گارانتی طلایی برای ۲ ستاره ایرانی

فاطمی‌امین با ۱۸۲ رأی موافق و ۸۴ رأی مخالف توانست

اعتماد دوباره بهارستان نشینان را جلب کند

در جلسه استیضاح وزیر صمت چه گذشت؟

۲

یادداشت

نسل رسانه‌های اجتماعی

امید جهانشاهی

قرن بیست‌ویکم را عصر رسانه‌های اجتماعی نامیده‌اند و جوانانی که به‌عنوان دهه‌هفتادی و دهه‌هشتادی می‌شناسیم، درواقع نسل رسانه‌های اجتماعی هستند؛ با این رسانه‌ها بزرگ شده‌اند و به‌شدت متأثر از طبیعت و فرهنگ این رسانه‌ها هستند. هر رسانه‌ای به واسطه «ساختار فنی» آن یا آنچه برخی به‌اصطلاح «طبیعت رسانه‌ای» می‌نامند، فرهنگی دارد، اقتضانات و مختصات خاصی دارد، تأثیری بر روابط اجتماعی و… می‌گذارد. ساختار فنی و طبیعت رسانه‌ای مکانیسم ساخت معنا در ذهن مردم را تعیین می‌کند. روزنامه، رسانه خواندن است و خواندن نوعی فکرکردن است. روزنامه جای خواندن گزارش و تحلیل است و ابزاری برای تأمل‌کردن. اگرچه نویسندگان و تحلیلگران در روزنامه‌های مختلف یکدیگر را به چالش می‌کشند، اما در نهایت به گفتمان مستقر کمک می‌کنند. تلویزیون، رسانه تصویر است و سرگرمی؛ و تصویر فریبنده و اغواگر است و ازاین‌رو تلویزیون حاکم بر قرن بیستم بود؛ رسانه‌ای که ذاتاً مخاطب را توده‌ای و منفعل می‌بیند و یکپارچه‌ساز است؛ بنابراین مهم‌ترین ابزار بازتولید گفتمان مستقر به شمار می‌رود، البته تلویزیون هنوز هم پرقدرت است اما قدرتی رو به افول دارد که حالا با اینترنت جهان به دو دوره، قبل از اینترنت و بعد از اینترنت تبدیل شده است. اینترنت جهانی‌شدن را تسریع و جهانی را که در آن زندگی می‌کنیم، سطحی کرده است. فریدمن در کتاب «جهان مسطح است» تشریح کرده است که چگونه با کلان‌روند دیجیتالی‌شدن، مناسبات قدرتی و روابط در حوزه‌های مختلف از ساختار عمودی و سلسله‌مراتبی به ساختاری شبکه‌ای در حال تغییر است. واقعیت این است که رسانه‌های اجتماعی یک «سپهر رسانه‌ای شبکه‌محور» ایجاد کرده‌اند که به روح حاکم جوامع بدل شده است و چه بخواهیم و چه نخواهیم، این روح خودش را بر جامعه و مناسبات ما هم تحمیل می‌کند. اگر خبر در اتاق خبر تعیین و اعلام می‌شد، حالا با رسانه‌های اجتماعی خبر مانند هوایی که تنفس می‌کنیم، ما را در بر گرفته است. خبر دیگر محصول اتاق خبر نیست، بلکه محصولی اجتماعی‌شده است و مردم با گوشی‌های موبایل، هم خبر را در دست دارند و هم در آن مشارکت می‌کنند و با کامنت و لایک به نوعی ذهنیت درمورد رویداد را تکمیل می‌کنند و بخشی از گفت‌وگوی سیاسی جمعی جامعه می‌شوند. این تغییر پارادایمیک هم ابعاد مثبت دارد و هم منفی. می‌توان گفت با رسانه‌های اجتماعی در معرض هجوم خبرهای جدی و غیرجدی، با ربط و بی‌ربط، جعلی و واقعی هستیم. ازاین‌رو جوانان بسیار مطلع‌تر شده‌اند که توهم آگاه‌ترشدن را هم همراه دارد که البته الزاما به معنای «آگاه‌تر» شدن نیست. نکته در اینجااست که رسانه غالب نسل جدید، تفاوتی ماهوی با رسانه غالب نسل قبل دارد و ازاین‌رو این نسل اساسا نگاه و رویکرد متفاوتی دارد. رسانه‌های اجتماعی، ساختار شبکه‌ای به ارتباطات داده‌اند که تمرکززدایی، ازبین‌بردن ساختارهای سلسله‌مراتبی و غیرخطی‌بودن پارامترهای اصلی آن است.

ادامه در صفحه ۴

عکس: امیر جدیدی

یادبودی برای درگذشت علی‌اشرف درویشیان

چریک فرهنگی (شهریور ۱۳۲۰-آبان ۱۳۹۶)

پیام حیدر قزوینی؛ نخستین اثری که از علی‌اشرف درویشیان منتشر شد، کتابی بود درباره صمد بهرنکی با عنوان «صمد جاودانه شد» و این شاید بهترین راه معرفی نویسنده‌ای مانند درویشیان به جامعه بود. درویشیان نیز مانند صمد برآمده از اعماق بود و با نوشتن کتابی درباره او خود را به‌عنوان نویسنده‌ای متعزز و جامعه‌گرا شناساند.

او همچنین معلم هم بود و سال‌ها در روستاها و مناطق محروم غرب کشور تدریس کرده بود و در واقع در میانه فقر و فلاکت زندگی و کار کرده بود. بازتاب این ویژگی‌ها در داستان‌های درویشیان که از دهه پنجاه به این سو منتشر شدند، آشکار است. درویشیان در سال ۱۳۲۰ در کرمانشاه و در خانواده‌ای فرودست به دنیا آمد و داستان‌هایش نیز تصویری است روشن از فقر و محرومیت و بی‌کاری و نداری مردمان فرودست و حاشیه‌ای که در نبود عدالت اجتماعی به حال خود رها شده‌اند. اولین مجموعه داستان درویشیان «از این ولایت» نام داشت که در سال ۱۳۵۲ منتشر شد؛ یعنی در دوره‌ای که استبداد فردی شاه اوج گرفته بود و اوق‌فقط می‌خواست ستایش شود؛ ازجمله به خاطر اجرای اصلاحات ارضی.

این گزارش را در صفحه ۱۱ بخوانید

عکس: ظاهر بابایی

بررسی کنشگری نسل جدید در گفت و گو با مصطفی مهر آیین

این نسل می‌خواهد جامعه را با صلح و گفت‌وگو پیش ببرد

الهام یوسفی؛ بیش از یک ماه است کشور با اعتراضات خیابانی که حرقه آن با فوت مهسا امینی دختر ۲۲ساله اهل سقز زده شد، مواجه است، بااین‌حال همچنان نخبکان سیاسی و فکری توانسته‌اند تحلیل روشنی از این اعتراضات یا حوادث داشته باشند. نارضایتی از گرانی، بی‌کاری، تورم، تحریم، فقدان امید به آینده، فقدان مشارکت سیاسی، مشارکت فرهنگی و مشارکت اقتصادی و… مسائلی هستند که به‌عنوان علل مطرح شده است.اما آیا این حوادث بی‌ارتباط با اعتراضات گذشته است و به تعبیر برخی افراد آیا این فقط هیجانات نسل ۸۰ یا همان دهه ۸۰ است که تحت تأثیر شبکه‌های اجتماعی قرار گرفته و حالا به این شکل خود را نشان داده است؟

آیا نارضایتی‌های معترضان کاذب است و بعد از مدتی فروکش می‌کند؟ و واقعیت امر چیست و چگونه باید با این نسل و مطالبه آنها برخورد کرد؟ مصطفی مهرآیین، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید این اعتراضات ریشه در حوادث و نارضایتی‌های گذشته دارد و مطالبه این نسل مطالبه دوستی و دیگرخواهی است. مهرآیین معتقد است که شعار «زن، زندگی، آزادی»، جنبش احیای عشق، دوستی، روابط انسانی و دیگرخواهی است. ایران هر سال حدود چهار میلیون دانشجو و نیز ۱۲ تا ۱۵ میلیون دانش‌آموز دارد که تقریباً ۲۰ میلیون نفر از جمعیت کشور را همین جوانان تشکیل می‌دهند. این جمعیت جوان برخلاف آنچه گفته می‌شود جوان سر داغ دارد و احساسی است و خیلی عمیق نیست، اصولاً میل به تجربه‌های جمعی دارد.

برای تحلیل جامعه‌شناسی اعتراضات اخیر و مطالبه آنها با این استاد دانشگاه گفت‌وگو کرده‌ایم.

این گفت‌وگو را در صفحه ۶ بخوانید

یادداشت

درسی که از بیانیه شورای تأمین سیستان و بلوچستان می‌توان گرفت

بی‌گناه» اتفاق بسیار مثبتی در شرایط دشوار کنونی است. این نخستین‌باری است که در موضوعی از این دست در سطح کشور به صورت عمومی، نهادی قانونی بر خطای صورت‌گرفته صحه می‌گذارد و کشته و زخمی‌شدن جمعی از هم‌وطنان بی‌گناه را تأیید می‌کند. این اتفاق توانست در نماز جمعه گذشته که با شمار بسیار بیشتری از شهروندان سنی‌مذهب، نسبت به نماز جمعه‌های پیشین برگزار شد، بخش بزرگی از اعتراضات و هیجان احتمالی را کاهش دهد. تشکیل کمیته حقیقت‌یاب و عضویت برخی افراد معتمد یا نمایندگان شخصیت‌های شناخته‌شده نیز گام دیگری است که با تشکیل کمیته حقیقت‌یاب آغاز شد و در صورت استمرار فعالیت و ریشه‌یابی موضوع به مدیریت موضوع و اجرای عدالت کمک می‌کند. هرچند روند کُند این بررسی‌ها موجب بروز برخی نارضایتی‌ها شده است. امید است این کمیته بتواند به صورت دقیق و عادلانه به ریشه‌یابی حوادث بپردازد و با صرف وقت و با دقت به شناسایی قصورها و خطاهای احتمالی یا مسئولانی که مرتکب خطا شده‌اند، بپردازد. نتیجه کاری این کمیته هرچه باشد، مدیریت استان سیستان و بلوچستان پس از بروز حادثه غمبار هشتم مهرماه نیازمند تجدید ساختار اساسی است.

۳- شورای تأمین استان سیستان و بلوچستان از بروز حوادث هشتم مهرماه ابراز تأسف کرد و برخی مسئولان انتظامی را نیز برکنار کرد. برخلاف برخی القائات که در صورت کوتاه‌آمدن نهاد‌های قانونی یا درپیش گرفتن رفتاری از این دست یعنی پذیرش قصور و خطا، نظم جامعه دچار مسئله شده و حتی به بی‌ثباتی افزوده می‌شود، تجربه سیستان و بلوچستان با وجود بزرگی ابعاد فاجعه و حساسیت‌های موضوع نشان داد بسیاری از شهروندان، معتمدین، ریش‌سفیدان

احسان هوشمند

پس از رویداد غم‌انگیز و ناگوار هشتم مهرماه در اطراف مصلی زاهدان که منجر به جان‌باختن و زخمی‌شدن شماری از هم‌وطنان شد، شورای تأمین استان سیستان و بلوچستان در پنجم آبان‌ماه ۱۴۰۱ ضمن انتشار اطلاعیه‌ای اعلام کرد: «ضمن پذیرش قصور برخی از مأموران و عزل رئیس وقت کلانتری ۱۶ و فرمانده انتظامی شهرستان زاهدان و همچنین جبران خسارات وارده به جان‌باختگان بی‌گناه و خانواده‌های آنان» پرونده حوادث تلخ زاهدان به همراه مستندات به مرج قضائی ارسال شده است.

۱- حادثه زاهدان دارای ابعاد مختلفی است که رسیدگی ریشه‌ای، جدی، قانونی و عادلانه به آن می‌تواند ایتتام‌بخش گوشه‌ای از رنج‌های مردمان آن سامان به‌ویژه داغ‌دیدگان باشد. مسائلی ازجمله اینکه چرا مسئولان مربوطه از فاصله زمانی دهم شهریورماه تا هشتم مهرماه یعنی در حدود یک ماه برای روشننگری و آگاه‌سازی و برخورد با متخلف احتمالی ماجرا دشتیاری با مردم سخن نگفته و اقداماتی شفاف را در دستور کار قرار ن داده و برای مواجهه منطقی با اعتراضات و نارضایتی‌های محتمل از آمادگی لازم برخوردار نبودند؟ ضروری است در رسیدگی‌های قضائی به ابعاد مختلف این سوم‌مدیریت توجه و در صورت لزوم برخورد قانونی انجام شود.

۲- اطلاعیه شورای تأمین استان و اعلام رسمی مبنی بر «کشته و زخمی‌شدن جمعی از هم‌وطنان و نمازگزاران